

Мендела І. Я.

к. е. н., доцент кафедри готельно-ресторанної
та курортної справи факультету туризму
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет ім.В.Стефаника»
м.Івано-Франківськ, Україна

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ КУРОРТІВ

Актуальною проблемою формування та реалізації державного регулювання курортної діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів є організація моніторингу стану використання курортних ресурсів, а також результативності функціонування зазначених закладів [3, с.402].

У розвинутих країнах, на відміну від країн, що розвиваються, створено доволі потужні системи збору та обробки статистичної інформації, регулярно проводяться опитування зацікавлених осіб (керівників санаторно-курортних закладів, експертів, споживачів курортних послуг). Статистична інформація про стан курортів та результативність курортної діяльності включає доволі багато показників (стан та тенденції розвитку ринку курортних послуг, наявність курортних ресурсів, їх використання, результативність та ефективність діяльності курортів, курортних закладів, ступінь задоволеності якістю курортних послуг і рівня обслуговування в курортних зонах, місткість наявної санаторно-курортної бази, впровадження новітніх технологій курортного обслуговування тощо). Обробка статистичної інформації у розвинутих країнах здійснюється за допомогою комп'ютерних інтерактивних систем, що побудовані на апробованих економіко-статистичних моделях.

Таким чином, уможлиблюються науково-обґрунтовані розрахунки щодо потенційних доходів від курортної діяльності, напрямків перспективного використання курортних ресурсів, можливих обсягів необхідних інвестицій тощо [3]. У випадку відхилення розрахованого обсягу потенційних доходів від фактично отриманого обсягу можна зробити висновки про зниження продуктивності використання курортних ресурсів, що вказуватиме на

доцільність впровадження інновацій або про відмову від певного напрямку діяльності. В умовах фінансової кризи скорочується попит на послуги санаторно-курортних закладів з боку іноземних клієнтів [4]. Основними джерелами інвестування наявної санаторно-курортної бази виступають кошти, які виділяє держава для державних закладів та фінансові ресурси власників приватних закладів.

Держава в рамках реалізації державної політики розвитку курортів вживає заходи, спрямовані на активізацію комплексних досліджень різноманітних природних лікувальних ресурсів, чіткої оцінки їх сучасного стану, що обумовлюють розвиток курортів різного профілю. У рамках цієї роботи доцільно:

- провести реалістичну економічну оцінку і паспортизацію курортних (рекреаційних) ресурсів України, а також глибокий аналіз ефективності їх фактичного використання (характеристика різноманітних ресурсів, які мають потенційні можливості для широкого розвитку санаторно-курортних закладів);

- здійснити аналіз діяльності підприємств санаторно-курортного комплексу (визначити стан конкуренції на ринку між санаторно-курортними закладами державного і приватного сектору в курортних зонах, рекламне позиціонування курортів, визначення цінової політики для ефективного залучення споживачів тощо);

- організувати комплексні науково-практичні дослідження курортної (рекреаційної) інфраструктури та ресурсів у розрізі окремих курортних зон (визначити рівень розвитку санаторно-курортної інфраструктури);

- забезпечити належне фінансування науково-дослідних та прикладних робіт з актуальних проблем санаторно-курортного лікування (оцінка стану фінансування санаторно-курортних послуг, обсягів та шляхів залучення інвестицій).

Елементом регулювання розвитку курортної діяльності є також стимулювання розвитку курортів та курортно-оздоровчих заходів за

допомогою ресурсів регіональної (місцевої) інфраструктури. При цьому органи регулювання виходять з того, що курортні території та курортно-оздоровчі заклади у випадку належного функціонування здатні створити позитивні ефекти для розвитку регіональної економіки.

Вплив ринку санаторно-курортних послуг на економіку держави має три основних ефекти [5]:

- прямий ефект – доходи санаторно-курортних закладів, туристичних агентств, закладів харчування, історико-культурних об'єктів та інших підприємств туристичної індустрії, а також доходи магазинів від покупок, що їх здійснюють відпочиваючі;

- непрямий ефект – доходи будівельних організацій, банків, постачальників продуктів харчування, комунальних служб, отриманих ними від реалізації продукції та послуг, що забезпечують комфортне перебування відпочиваючих у санаторно-курортних закладах;

- індукований ефект – доходи інших місцевих резидентів у вигляді заробітної плати, дивідендів, орендної плати та інших видів платежів, отриманих ними від реалізації продукції та послуг усім суб'єктам, котрі причетні до санаторно-курортної діяльності.

Такі ефекти (підвищення рівня зайнятості, забезпечення підвищення доходів місцевого бюджету та місцевого населення, розвиток місцевої інфраструктури, підвищення рівня раціонального використання природних ресурсів, надходження іноземної валюти тощо) уможливають зростання регіонального добробуту та сприяють усуненню диференціації соціально-економічного розвитку регіонів [1; 2].

Отже, для розвитку курортної діяльності санаторно-курортних і оздоровчих закладів передбачено посилення ролі держави у цій сфері з одночасним формуванням ефективної моделі співпраці держави, бізнесу та суспільства, який призведе до вибору та реалізації стратегії підприємства курортного господарства, що зробить ринок санаторно-курортних послуг України потенційно привабливим.

Література:

1. Беляєв О.О., Диба М.І., Кириленко В.І. Соціальна економіка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2014. 481 с.
2. Бережна І.В. Проблеми оцінки рекреаційного потенціалу. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/berezhna.htm (дата звернення: 15.03.2018).
3. Єрмаченко В.Є., Дехтяр Н.А., Знахур С.В. Удосконалення системи збору первинних даних як одне із завдань забезпечення планування стратегічного розвитку туристичної галузі України. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 3. С. 401-414.
4. Несторенко Т.П. Принципи формування цін на послуги закладів санаторно-курортної сфери. URL: http://vlp.com.ua/files/73_0.pdf (дата звернення: 13.03.2018).
5. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2006. 264 с.